

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - **12288403**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

17 Nisan 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

MANİSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN SELMA ALİYE KAVAF'IN
TBMM 7/24090 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/24090 C.2 108

SORULAR

Bakırçay Deresi, Batı Anadolu'nun önemli akarsularından biri olup, tarımsal üretim, ekosistem dengesi ve bölgedeki içme suyu kaynakları açısından kritik bir role sahiptir. Ancak, uzun yıllardır süregelen sanayi atıkları, bilinçsiz tarımsal ilaçlama, yerleşim yerlerinden gelen atıklar ve iklim değişikliğine bağlı su seviyelerindeki düşüş nedeniyle Bakırçay Deresi ciddi bir ekolojik yıkımla karşı karşıya kalmıştır.

Özellikle sanayi tesislerinin denetimsiz atık boşaltımı, kirlilik seviyesini artırarak dere suyunun ağır metaller ve kimyasal atıklarla dolmasına neden olmuş, bu durum hem tarımsal faaliyetler hem de halk sağlığı açısından büyük bir tehdit oluşturmıştır. Dere yatağının daralması, su seviyesinin azalması ve çevredeki ekosistemin bozulması, bölge halkının geçim kaynaklarını da doğrudan etkilemektedir.

Bakırçay Havzası, aynı zamanda bölgedeki sulak alanlar ve tarım arazileri için hayati öneme sahipken, bu alanların korunmasına yönelik etkin ve sürdürülebilir politikaların hayata geçirilmediği görülmektedir. Yerel halkın şikâyetlerine rağmen sorunun çözüme kavuşturulmaması ve dere ekosisteminin hızla bozulmaya devam etmesi, yetkililerin denetim mekanizmalarının yetersiz kaldığını göstermektedir.

Bu çerçevede, Bakırçay Deresi'nin mevcut durumu, su kalitesine yönelik analizler, bölgedeki kirliliğin nedenleri ve çözüm önerileri hakkında aşağıdaki soruların yanıtlanması büyük önem arz etmektedir.

Bu bağlamda:

1-Bakırçay Deresi'nin su kalitesi ve ekosistem sağlığına yönelik Bakanlığınız tarafından yapılan en son bilimsel analizler hangi tarihte gerçekleştirilmiştir? Bu analiz sonuçları kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?

2-Son beş yıl içerisinde Bakanlığınıza veya ilgili kurumlara Bakırçay Deresi'ndeki kirlilik ve su seviyesindeki azalmaya ilişkin kaç şikâyet ulaşılmıştır? Bu şikâyetlere yönelik hangi işlemler yapılmıştır?

3-Bakırçay Deresi'nin korunmasına yönelik olarak Bakanlığınız tarafından yürütülen herhangi bir rehabilitasyon, temizleme veya su yönetimi projesi bulunmakta mıdır? Bu kapsamda ayrılan bütçe miktarı nedir?

4-Sanayi tesislerinin dereye atık boşaltmasının önüne geçilmesi için bugüne kadar kaç denetim yapılmıştır? Denetimler sonucunda herhangi bir idari veya hukuki işlem uygulanmış mıdır?

5-Bakırçay Havzası'nın biyolojik çeşitliliğini ve ekosistemini korumak amacıyla Bakanlığınızca yürütülen çalışmalar nelerdir? Bu çalışmaların sonuçları nelerdir?

6-Bölgedeki tarımsal faaliyetlerin Bakırçay Deresi'ndeki kirlilik üzerindeki etkileri nelerdir? Tarım ilacı ve kimyasal gübre kullanımının denetimi sağlanmakta mıdır?

7-Bakırçay Deresi'nin zaman içinde kuruma tehlikesiyle karşı karşıya kalmasının önüne geçmek

için Bakanlığınız tarafından ne gibi önlemler alınmıştır?

8-Dere kenarında yaşayan vatandaşların sağlık durumlarına yönelik herhangi bir araştırma veya halk sağlığı çalışması yapılmış mıdır? Bölgedeki ağır metal kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki etkileri araştırılmış mıdır?

9-Önümüzdeki beş yıl içinde Bakırçay Deresi ve çevresindeki ekosistemin korunması amacıyla hayata geçirilmesi planlanan projeler var mıdır? Bu projelerin finansman kaynakları ve uygulama takvimi nedir?

CEVAP

Kirletici kaynakların kontrol altına alınarak su kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla alıcı ortamda ve kirletici kaynaklardaki izlemelerimiz ve denetimlerimiz titizlikle devam etmektedir.

Bakanlığımızca 2014 yılından beri Ergene, Gediz, Bakırçay, K. Menderes, Sakarya ve Susurluk Havzalarında Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı yürütülmektedir. Program kapsamında Bakırçay Havzasında en son 2023 yılında 8 noktada izleme çalışması yapılmıştır. Bakırçay Nehri 2023 yılı değerlendirildiğinde; Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliği kapsamında nehir genel olarak her yıl III. Sınıf su kalitesinde yer alarak analiz sonuçları ve havza raporu Sürekli İzleme Merkezimiz web sayfasında yayımlanmaktadır.

Bakanlığımızca kirliliğin yerinde tespitine yönelik çalışmalarımızdan kurulu kapasitesi 5000 m³/gün ve üzeri olan atıksu arıtma tesisleri 7/24 online izlenerek veriler Bakanlığımız Sürekli İzleme Merkezi (SİM) veri tabanına aktarılmaktadır. SİM üzerinden, uzaktan otomatik numune aldırma yöntemi ile bu tesislerde 7/24 teknolojik denetim yapılmaktadır. Bakırçay Havzasında Sürekli Atıksu İzleme Sistemi (SAİS) ile izlenen 20 adet atıksu arıtma tesisi mevcuttur.

Su kirliliğinin önlenmesi ve su kalitesinin korunması amacıyla ülke çapında 2872 sayılı evre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuat kapsamında Bakanlığımız merkez teşkilatı ve İl Mdrlklerimizde görevli denetim personeli tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. evre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren ve kirliliğe sebebiyet veren işletmelere 2872 sayılı evre Kanununun ilgili maddelerince idari yaptırım uygulanmakta ayrıca evre kirliliğine sebebiyet verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunmaktadır. Bakanlığımızca Kuzey Ege Havzasında e-denetim sistemi verilerine göre 2015 yılından bugüne kadar su ve atık konulu 6319 adet evre denetimi gerçekleştirilmiş, denetimler sonucunda 300 tesise 81.044.932,00 TL idari yaptırım uygulanmış olup, 7 tesisin faaliyeti durdurulmuştur.

Bakanlığımızca Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporları hazırlatılarak alanın Doğal Sit ilan edilmesiyle birlikte bölgenin doğal değerleri ve biyolojik çeşitliliğinin korunmasını sağlanmaktadır. Bu çerçevede ülkemizdeki korunan alan miktarının arttırılması hedefimiz doğrultusunda bölgede ve çevresinde yapılacak potansiyel doğal sit alanlarının belirlenmesine müteakip yapılabilcek çalışmalar neticesinde ilerleyen dönemlerde yeni koruma (doğal sit) alanlarının ilanına ilişkin faaliyetler düzenlenmeye devam edilecektir.

Nehir ekosistemlerinin olağan döngüsünde nehir su seviyeleri zaman içerisinde değerşkenlik gösterebilmektedir. Ancak son yıllarda küresel iklim değerşikliğinin olumsuz etkileri sonucunda ülkemizdeki birçok su kaynağı çeşitli coğrafyalarda olduğu gibi olumsuz etkilenmiş, bu kaynakların su seviyelerinde azalmalar meydana gelmiştir. Alanın doğal sit alanı olarak tescil edilmesine müteakip alandaki kullanım faaliyetleri sınırlandırılarak nehir ve çevresinin ekosisteminin korunması amaçlanmaktadır.